

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	2
2. Eiendomsinformasjon	3
3. Vern	4
Verneklasse 2	4
4. Kulturhistorisk verdi	6
Sektorhistorikk	6
Den vernede bygningen	7
5. Forvaltning, drift og vedlikehold	10
Aktuelle behov på Samisk videregående skole	11
Kvaliteter som ikke er omfattet av vern.....	13
6. Hvordan gjør vi det?	13
a. Vanlig vedlikehold	13
b. Tiltak verneklasse 1	13
c. Tiltak verneklasse 2	13
Søke om dispensasjon eller tillatelse	13
Her får du hjelp.....	15
Kilder	15

1. Innledning

Hensikten med denne forvaltningsplanen er å klargjøre forutsetningene for forvaltningen av den vernetede bygningsfløyen fra 1979 ved Samisk videregående skole i Karasjok slik at det daglige FDV-arbeidet kan utføres effektivt og tråd med kulturminnefaglige forutsetninger.

Forvaltningsplanen bygger på verneklasse 2, bevaring, som er et bindende etatsinternt vern hvor Statsbygg har ansvar for å ivareta skolebygningens kulturminneminneverdier som del av kunnskapssektorens historie. Forvaltningsplanen omfatter bare de vernetede delene av skolebygningen fra 1979. Disse har høy samfunnshistorisk verdi fordi de dokumenterer samisk skolehistorie i etterkrigstidens Finnmark. Dette er også en viktig begrunnelse for vernet.

Forvaltningsplanen har to nivåer som utfyller hverandre:

- Nivå 1) Forvaltningsplandokumentet (dette dokument) er om vern, kulturhistoriske verdier, rutiner og mål for vedlikehold.
- Nivå 2) Detaljert registrering av rom- bygningselementer omfattet av vernet som skal integreres i forvaltningssystemet SESAM. I SESAM er aktuelle forutsetninger knyttet til vern og kulturminneverdier integrert i Statsbyggs helhetlige oppfølging av eiendommene.

Kongelig resolusjon (Fornyings- og administrasjonsdepartementet 2006) fastslår at det skal lages sektorvise landsverneplaner for statlige kulturhistoriske eiendommer, og forvaltningsplan for hver enkelt eiendom. Samisk videregående skole i Karasjok inngår i Landsverneplan for kunnskapssektoren, vedtatt 18.6.2014. Gjennom etablering av forvaltningsplaner for alle sine kulturhistoriske eiendommer følger Statsbygg opp intensjonene i Kongelig resolusjon slik at vi «sikrer balanse mellom kulturminneverdi, økonomi, funksjonalitet og miljø» (Statsbygg 2013).

Denne forvaltningsplan er utarbeidet av Statsbygg med bistand fra Høyer Finseth AS. Forvaltningsplanens gyldighet vurderes å være perioden 2014-2024. Forvaltningsplanen skal som neste steg kompletteres med nivå 2, slik at ferdigregistrerte data kan nyttiggjøres i forvaltningssystemet SESAM.

Oslo 14.10.2015

Frode Meinich

Eiendomsdirektør
Statsbygg

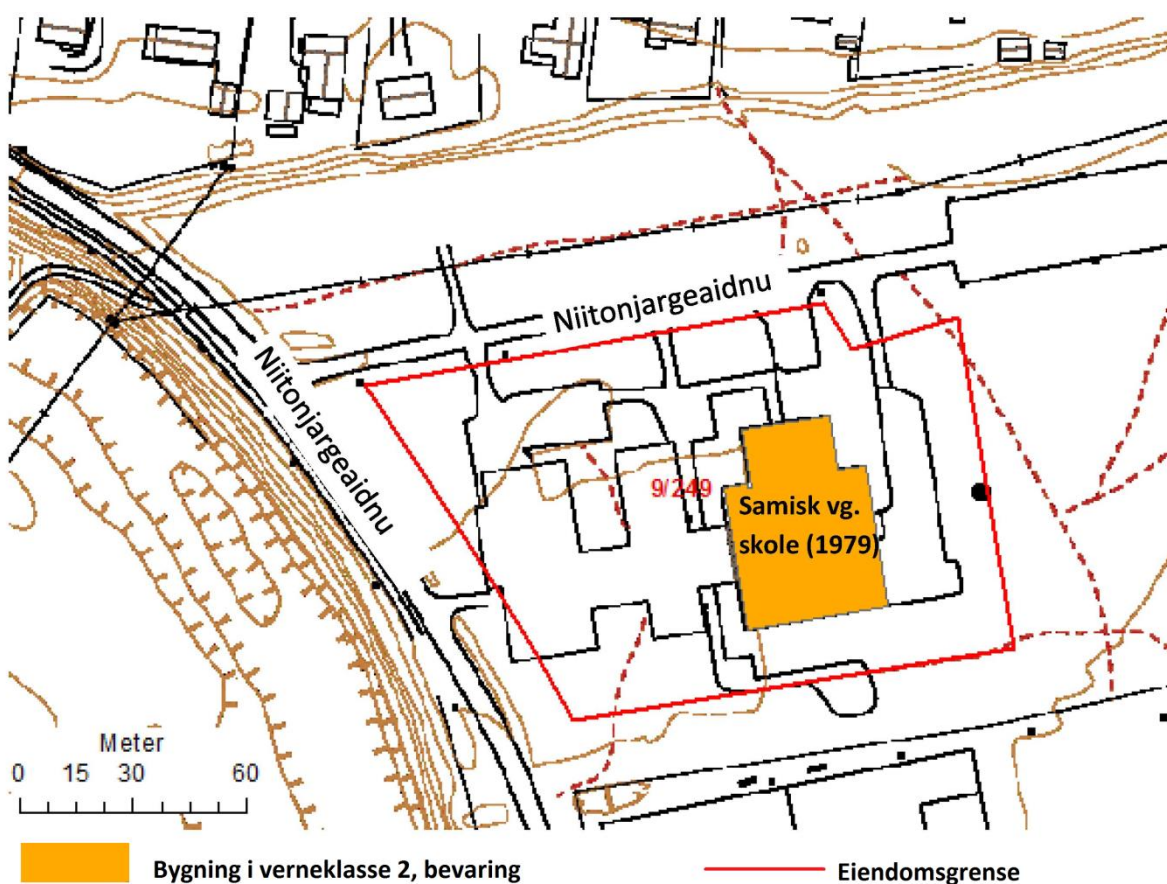
Kathrine Julin Pettersen

Eiendomsforvalter
Statsbygg Nord

2. Eiendomsinformasjon

Samisk videregående skole består av én bygning med to bygningsfløyer. Skolen ligger i utkanten av sentrum i Karasjok. Forvaltningsplanen omfatter skolens første byggetrinn fra 1976.

- G.nr./b.nr: 9/249
- Gateadresse: Niitonjargeaidnu 30, 9730 Karasjok
- Eier og forvalter: Statsbygg
- Leietaker: Kunnskapsdepartementet
- Byggår 1979
- Kompleks 146, bygning 12135

3. Vern

Samisk videregående skole er vernet i verneklasse 2(vkl2) i landsverneplan for Kunnskapssektoren. Tiltak i soner som vernet omfatter skal forelegges kulturminnekompetanse i Statsbygg før det igangsettes.

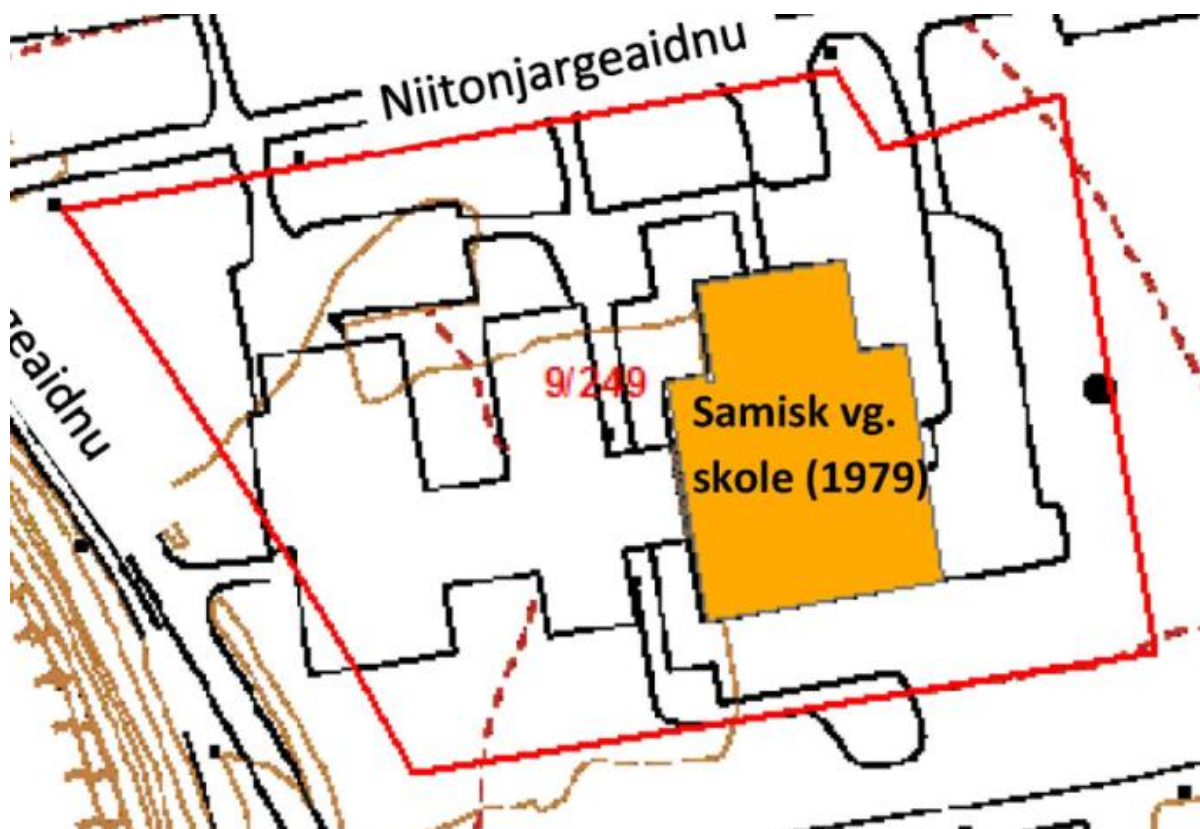
Verneklasse 2

Vernet omfatter kun første byggetrinn, fra 1979. Det omfatter hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer og dører.

Formålet er å bevare det første byggetrinnet på Karasjok videregående skole som et trinn i utviklingen av skoler der det legges vekt på samisk språk, kultur og historie.

Vernets omfang

- Eksteriør.
- Interiør: kjemirommet i 2. etasje, samt alle opprinnelige dører.

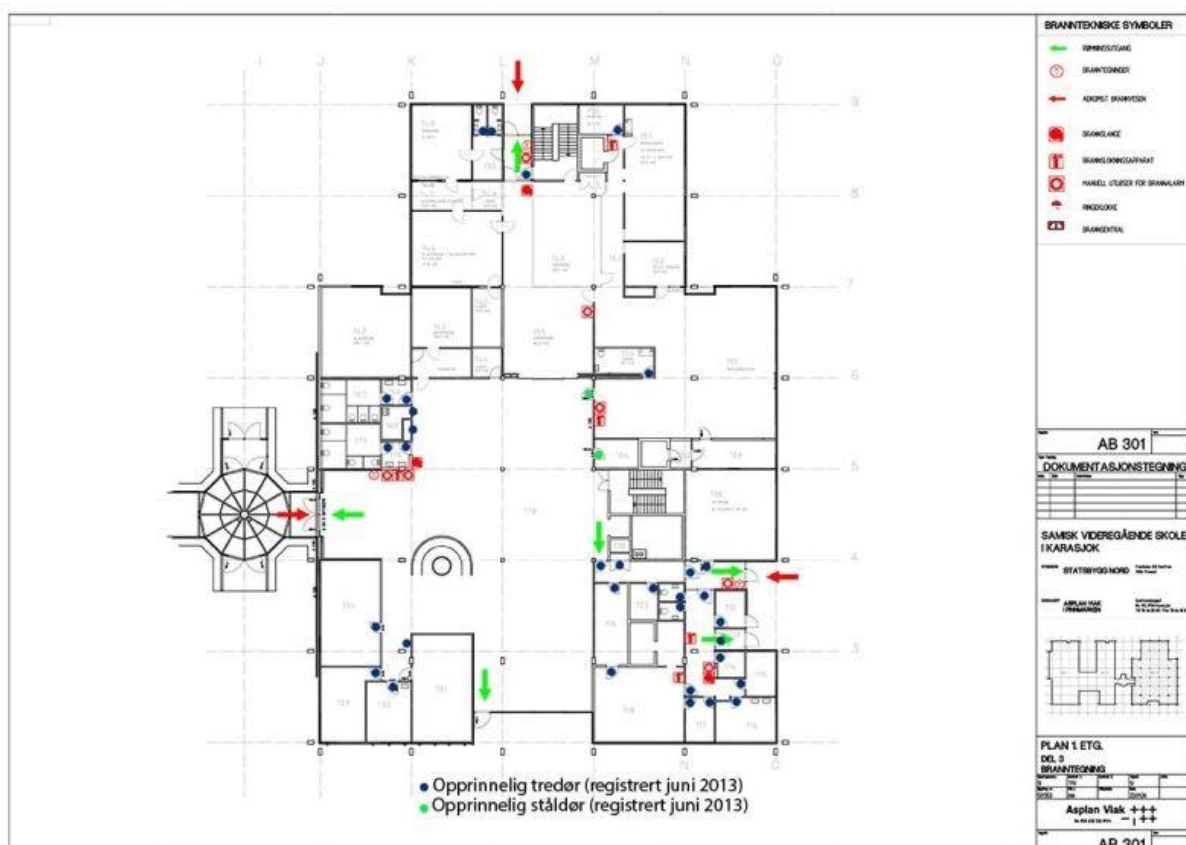
Vern i landsverneplan for justissektoren. Den delen av bygningen som er omfattet av vern er markert med gult.

Markering med gult viser omfang av interiørvern i vkl 2.
 Opprinnelige dører markert med grønt og blått.

2. etasje

1. etasje

4. Kulturhistorisk verdi

Sektorhistorikk

Synet på bruken av samisk språk i skolesammenheng har stadig vekslet i tiden fram mot 1800-tallet. Fra 1850 ble det hardere fornorskning og undertrykking av samisk språk og kultur. Skoleverkets rolle i fornorskingspolitikken har vært gjenstand for en rekke stortingsbehandlinger, som både handlet om utbygging av statsinternater, om friplassordning for samiskspråklige på lærerseminar og om skolens bruk av samisk i opplæringa. Utover på 1950-tallet kom det kursendring i holdningene til bruk av samisk i skolen, under inntrykk av en samisk kulturreising og tiltagende politisk organisering.

I 1958 ble "Komiteen for å utrede samespørsmål" nedsatt. Komiteens innstilling av 1959 hadde et begrunnet forslag om samisk gymnas i et sentralt samisk miljø. Fylkesskolestyret var negativ, de samiske organisasjonene positive. Skolen ble opprettet i 1969 som Karasjok gymnasklasser, i årene frem til 1979 i leide lokaler. Skolen var statlig, for hele landet og med to klare mål: å gi samisk ungdom større anledning enn tidligere til å ta artium og at samisk språk og samiske emner skulle inngå i artiumspensumet.

Lov om videregående opplæring av 1976 åpnet for undervisning på samisk og det samiske innholdet i fag som historie, samfunnslære, geografi og norsk fikk større innpass. I 1979 ble Samisk videregående skole oppført som første almenfaglige gymnas med samiskspråklig undervisning. Lokalisering til Karasjok ble begrunnet med at skolen burde ligge i et miljø med tydelig samisk identitet og andre funksjoner knyttet til samisks kultur og språk. Bygningen rommet alle funksjoner for gymnas, samt samisk spesialbibliotek. Sett i sammenheng med tidligere statsinternat for grunnskolene forteller den videregående skolen samisk skolehistorie fra etterkrigstiden i Finnmark og Troms.

Skolen består av to byggetrinn. Den eldste og vernede delen ligger nederst på underste foto. Foto: Statsbygg og Robin Lindberg

Den vernede bygningen

Samisk vgs er tegnet av Atelier 2. Bygningen ble oppført som en standard tidstypisk skolebygning. I eksteriøret er det ingen ytre tegn til samisk formgivning. Bygningen er imidlertid en god representant for arkitektur fra 1970-tallet, og har arkitektoniske kvaliteter verd å ta vare på.

Bygningen er i to etasjer med flate tak og delvis, med stilhistoriske trekk knyttet til "brutalisme". Stilen kjennetegnes av bruk av rå, ubehandlet betong, eksponering av konstruktive bygningsledd, tekniske installasjoner og enkle geometriske former. Med unntak av eksponerte tekniske installasjoner innehar bygningen de øvrige karakteristiske trekkene.

I 1 etg lå opprinnelig samisk bibliotek, kantine og administrasjon. I dag er dette ombygget til fellesarealer med vestibyle og kantine. Forbindelse til senere byggetrinn utgår herfra. I andre etasje er det undervisningsrom på alle sider rundt en indre gangsgang. Planløsningen er funksjonell og enkel, basert på moduler.

Skolebygningen er sammenføyet med byggetrinn fra 1996 med et felles inngangsparti.

Vernet eksteriør

Bygningens kulturhistoriske verdier i eksteriøret knyttes først og fremst til det som er mest karakteristisk ved fasaden:

- **Den eksponerte konstruksjonen:** frittstående råbetongsøyler, forbundet med betongdragere i høyde med etasjeskillet mellom 1. og 2. etg og/eller gesims.
- **Platebekledning på ytterveggene,** malt røde. Ytterveggene er enkel i sin utforming med vinduer, kombinert med tette felt kledd med sementbaserte rødmalte fasadeplater.
- **Store vinduer med kraftige vinduskarmer** i tre som utgjør horisontale bånd med inndelinger som er typiske for sin tidsepoke.
- **Ytterdører med kraftige trekarmer.**

Utsnitt av typiske fasadedetaljer.

Foto: Arkitektskap AS og Statsbygg

Foto venstre: Horisontale vindusbånd er typisk for bygningen. Foto høyre: Fasade mot skolebygg fra 1996 er kledd med teglstein, resten av fasadene er platekledd. Foto: Statsbygg

Fasaden fremstår med få endringer som opprinnelig. I 1. etg vest (mot byggetrinn 2) er det lagt teglforblending utenpå opprinnelig fasade. Dette trolig gjort for å tilpasse denne fasaden til byggetrinn 2 som er oppført i tegl.

Vinduer er opprinnelige oljet eller beiset, men i ettertid malt mørke blå, med unntak av på teglfasaden mot byggetrinn 2 hvor de er malt røde. Fargene er valgt spesielt i sammenheng med oppføringen av byggetrinn 2.

Samtlige dørblader på ytterdørene var opprinnelig utført i tre, men enkelte er skiftet til aluminium.

Inngangspartiet for driftskontorer og varelevering. Opprinnelige inngangsdører. Foto: Statsbygg.

Verneinteriører:

Interiørvernet på samisk VGS følges opp ved å ivareta det som er mest karakteristisk i Kjemisal i 2. etg samt de opprinnelige innerdørene. Rommene er utformet fleksibelt og med minst mulig bærende elementer som kan være til hinder for en fleksibel romstruktur.

Kjemisalen

Kjemisalens verdier er knyttet til de elementene som viser opprinnelig bygningsstandard. Rommet er valgt ut for å vise et godt eksempel på undervisningsrom.

Viktig å ivareta er:

- **Eksponert støpt kassetthimlingsdekke**, hvor det i enkelte felt er montert røde aluminiumspaneler.
- **Fastmonterte hyller** innenfor vinduer.
- **Nedhengte "bjelker" av tre** hvor det er uttak for strøm.
- **Standard på overflater** på gulv og vegger

Opprinnelige innerdører

De opprinnelige innerdørenes verdier er knyttet til at de representerer standarden i skolebygningen da den ble oppført. En rekke dører, særlig i 1. etg, er skiftet ut i forbindelse med ombygginger. I hovedtrekk føyer disse seg inn i det opprinnelige dørmiljøet. Opprinnelige innerdører er slette tredører eller slette ståldører. Tredørene har tidstypiske laminatdørblad med kraftige trekarmner, montert uten listverk men med en sort tilbaktrukket fuge mot vegg. Ståldørene har ikke differensiert farge på karm og dørblad. Alle dørene har beslag og vridere er av enkel rustfri/krom type.

Dørene er fargesatt for å vise hvilken funksjon rommet de leder til har:

- Mørkeblå tredører leder til undervisningsrom, kontorer etc.
- Gul/orange tredører leder til toaletter, tekniske rom, kjøkken etc.
- Mørkeblå ståldører leder til undervisningsrom med brannkrav, for eksempel fysikk- og kjemirom, arkiv, tekniske- og fyrrom.

Kvaliteter som ikke er omfattet av vernet.

Det er i alt tre klasserom som har bevart flere opprinnelige utførelser eller interiørdetaljer. Disse kan vurderes ivaretatt som de vernede elementene for å opprettholde en helhet i uttrykket i skolens interiør.

- Eksponert støpt kassetthimlingsdekke, hvor det i enkelte felt er montert røde aluminiumspaneler.
- Nedhengte "bjelker" av tre hvor det er uttak for strøm.
- Standard på overflater på gulv og vegger

5. Forvaltning, drift og vedlikehold

•For en eiendom som er vernet gjennom bestemmelser om fredning eller bevaring, er det et langsiktig mål å ta vare på de kulturhistoriske verdiene, og at forvaltning, drift og vedlikehold utføres i tråd med vernet. På de vernete bygningene ved Samisk videregående skole skal det utføres verdibevarende vedlikehold som beskrevet i **Statsbyggs vedlikeholdsstrategi 2009-2011**.

•**KHE-strategien (2013)** angir hvordan forvaltningen av eiendommen skal gjennomføres: "Vi planlegger langsiktig for å forebygge skade, og tar vare på og utvikler eiendommene ved drift/skjøtsel, vedlikehold og ombygging..." (Statsbygg 2013).

Grunnlaget for god forvaltning av en kulturhistorisk eiendom er å forstå verdien av det som allerede er der, og bruke føre var-prinsippet i planlegging og gjennomføring av forvaltning-, drift- og vedlikeholdstiltak. Da tar vi vare på de kvalitetene som er viktige kilder til kunnskap om historien.

Viktige kvaliteter ved Samisk vgs er den karakteristiske fasaden, kjemirommet og opprinnelige innerdører.

I planleggingen av vedlikehold er det viktig å avklare tidlig om tiltakene er søknadspliktige. Planlegges det vedlikeholdsarbeider som endrer fasaden eller vernet interiør, skal dette avklares med kulturminnefaglig kompetanse i fra Statsbygg. Se for øvrig kap. 6 *Hvordan gjør vi det?*

Ikke søknadspliktige tiltak – hva har du lov til?

Å ta vare på eksisterende bygningselementer, detaljer og overflater gjennom ordinært vedlikehold sikrer formålet med vernet. Dette betyr at så lenge man utfører vedlikehold gjennom å opprettholde samme utførelse, teknikk og materialbruk slik dette var på vernetidspunktet, trenger man ikke søke godkjenning. Løpende vedlikeholds- og reparasjonsarbeider, slik som utskifting av råttent treverk eller skadede fasadeplater, reparasjon av skadet betong/puss eller ødelagte beslag kan utføres som del av vanlig vedlikehold så lenge det ikke gjøres forandringer. Det er viktig at man opprettholder tilsvarende farge og materialbruk som tidligere på disse elementene.

Søknadspliktige tiltak – hva har du ikke lov til?

Tiltak ut over vanlig vedlikehold – som beskrevet over – og som forandrer utseendet vil være søknadspliktige, for eksempel ombygginger, utskifting av bygningsdeler, vindu/dørutskifting, hulltaking for nye føringsveier i fasaden, endringer av farge og maling av umalte flater. Slike tiltak krever dispensasjon fra kulturminneloven for verneklasse 1 og avklaring med kulturminnefaglig kompetanse i Statsbygg for verneklasse 2, samt plan- og bygningsetaten i kommunen om regulert til bevaring. Vernet gjelder slik eiendommen var på vernetidspunktet. Eventuelle tilbakeføringer til slik det opprinnelig var, regnes også som endring og må avklares, men vil ofte måtte godkjennes.

Aktuelle behov på Samisk videregående skole

Følgende behov er innmeldt av forvalter, driftsleder og bruker (2013):

Fasader

Bærende konstruksjon - Mindre skader på betong repareres årlig med materialer og metoder lik den nåværende. Ved utbedringer er det viktig at betongens røffe uttrykk opprettholdes, men utbedringen kan være lesbar i fasaden. Spor etter forskalingsmaterialene som er en del av uttrykket i betongen behøves ikke etterlignes, men det bør etterstrebnes å få samme farge på betongen som opprinnelig. Det er sannsynlig at det opprinnelig er brukt lokal elvesand i betongen. Større sprekker i betongen bør påmonteres gipsplomber el. for over tid å kartlegge om det er bevegelser før eventuelle tiltak besluttet.

Dersom synlige rustangrep på armering, kan det skyldes liten betongoverdekning og antatt naturlig karbonatisering av betongen. Betongkvaliteten og overdekning på armering bør kartlegges før nødvendige tiltak besluttet.

Plateledning - Asbestholdige plater anbefales skiftet. Erstatningsplater for eternittplatene kan skrapes og males med lik farge ved behov. Ved bytte av fasadeplater må det etterstrebnes å finne fasadeplater som i størst mulig grad fremstår som de opprinnelige, men det kan vurderes å benytte gjennomfargede plater i stedet for å male dem. Det bør vurderes å bytte hele fasader ad gangen for å få en enhetlig overflate. Bærer fasaden preg av å være utsatt for skader av mere omfattende art, anbefales det å gjennomføre tiltaket som et samlet rehabiliteringsprosjekt. Dette er ikke søknadspliktig så lenge man opprettholder samme uttrykk på fasaden som tidligere. Kulturminnekompetanse i Statsbygg kan bistå med vurderingen om nye fasadeplater fremstår som de opprinnelige.

Vær samtidig oppmerksom på å reparere skader på takrenner, nedløp og liknende som i sin tur kan gi følgeskade på betong.

Yttertak

Taket er etterisolert og rehabilitert med nytt protanbelegg i 2006. Ved opprettholdelse av takenes tetthet, funksjon og utseende med mindre reparasjoner og utskifting av bygningskomponenter skal materialer og metoder likt de eksisterende brukes. Slike arbeider er ikke søknadspliktige. Vær samtidig oppmerksom på å reparere skader på luftehatter, rister, takvinduer osv.

Vinduer

Vinduernes utforming og detaljering er viktig for bygningens karakter. Flesteparten av originalvinduene er byttet med nyere vinduer som har samme utforming som de opprinnelige. Denne

praksisen kan videreføres, men det er viktig for å ivareta vernet at utformingen ikke endres. Vinduene er malt røde, bortsett på fasaden mot nybygget. Tilbakeføring er ikke et nødvendig tiltak.

Drenering

Ved behov for dreneringsarbeider rundt bygningen kan dette planlegges og iverksettes uten videre avklaring. Om tiltaket kommer i berøring med endring av fasadene over grunnen skal dette avklares med kulturminnefaglig kompetanse hos Statsbygg.

Interiører

Kjemirom- Ved ombygginger må man etterstrebe å beholde de karakteriske detaljene og utførelsene i tak, vinduer og vegger. Strukturen i hele etasjen er utformet slik at det er færrest mulig bærende elementer som er til hinder for fleksibilitet og endringer i romstrukturen. Lettvegger kan enkelt flyttes for å etterkomme endrede arealbehov. Endringer knyttet til det vernede kjemirommet skal avklares med kulturminnefaglig kompetanse i Statsbygg.

Det er viktig for vernet i kjemirommet å opprettholde opprinnelige materialstandard. Dersom spilehimlingen tilsøles må den forsøkes rengjort. Skadede partier skiftes med nye spiler lik eksisterende og males med tilsvarende farge som opprinnelig. Dette gjelder også kassetthimlingen generelt. Nedhengte bjelker for strømuttak skal beholde sin opprinnelige umalte overflate.

Innerdører - Ved eventuelle utskifting av innerdører vil det være vesentlig at materialbruk, farger og utforming videreføres fra de opprinnelige dørene. Endring av elementer som dørhåndtak eller fargesetting av dørene vil forandre innerdørenes karakter og skal derfor avklares med kulturminnefaglig kompetanse i Statsbygg. Eksempelvis vil montering av adgangskontroll i noen tilfeller ha behov for å skifte ut elementer på dører. Dette er da et tiltak som er avklaringspliktig.

Aktuelle tiltak

Universell utforming - Dersom det skal tilbygges fasadene for å ivareta fremkommelighet med for eksempel ramper, øke bredden på ytterdører, fargesetting endres eller glassfelt markeres for å ivareta nødvendige kontraster, er det en endring av uttrykket i fasadene. Slike tiltak skal avklares med kulturminnefaglig kompetanse hos Statsbygg. Det samme gjelder ved behov for tilpassinger og endringer i vernet interiør i kjemirommet og opprinnelige innerdører.

Energi og miljø – Etterisolering av yttervegger og utskifting til vinduer med høyere u-verdi vil ha miljøeffekt. Ved en eventuell utbedring av fasadeplatene kan man vurdere å tilleggisolere ytterveggen utvendig. Forutsatt at utføring av veggen ikke forringer fasadens karakteristiske preg og verneverdiene av eksteriøret, vurderes det i dette tilfellet som en ikke søknadspliktig utførelse og som kan gjennomføres som ordinært vedlikehold ved utbedring av fasade.

Rehabilitering og/eller fornyelse av fasader med annen teknisk utførelse enn den eksisterende krever en avklaring med kulturminnefaglig kompetanse hos Statsbygg.

Sikkerhet, Helse og arbeidsmiljø (SHA) - Det er viktig at sikkerheten til elever og ansatte blir ivaretatt på en god måte. Samisk videregående skole har originale elementer i fra bygningens oppføring i 1979. Om slike bygningselementer ikke lengre tilfredsstiller dagens krav til offentlig krav og pålegg, skal det avklares med kulturminnefaglig kompetanse i Statsbygg hvordan man på en skånsom måte kan ivareta vernehensynet og samtidig fylle de krav og pålegg som foreligger.

Bygningens originale ståldører fyller ikke brannkrav og bør skiftes til godkjente dører med tilsvarende utseende.

Kvaliteter som ikke er omfattet av vern

Dataklasserom - Bygningens dataklasserom har mange av de samme kvalitetene som kjemirommet hvor mange originale elementer i fra bygningens oppføring er intakte og godt synlige.

6. Hvordan gjør vi det?

I planleggingen av vedlikehold og andre tiltak er det viktig å avklare tidlig om tiltakene vil ha innvirkning på verneverdiene i anlegget. Dersom forvalter eller driftssjef er i tvil, anbefales det alltid å ta kontakt med Statsbyggs kulturminnekompetanse.

a. Vanlig vedlikehold

Vanlig vedlikehold på bygninger eller utearealer omfattet av vern kan utføres, så fremt detaljering, materialbruk, farge og utseende ikke endres på vernet bygning/bygningsdel. Andre tiltak som fører til større eller mindre endringer, skal avklares gjennom følgende saksbehandling:

b. Tiltak verneklasse 1

Kulturminneloven, som gjelder for fredete anlegg (verneklasse 1), trekker et skille mellom *vanlig vedlikehold*, som kan utføres uten søknad og tillatelse, og tiltak *utover* ordinært vedlikehold, som krever dispensasjon, dvs. godkjenning fra Riksantikvaren. **Dispensasjonspliktige tiltak** er f.eks. tilbygg, ombygginger og utskifting av bygningsdeler (dører, listverk, vinduer, gulvbelegg, tapet, eller maling med annen farge eller malingstype, kabling og hulltaking med mer). Søknad om dispensasjon skal sendes Riksantikvaren i god tid før tiltaket påbegynnes. I fremdriftsplanen for tiltakene må det tas høyde for saksbehandlingstid hos Riksantikvaren. Pr 2013 har Statsbygg månedlige møter med Riksantikvaren. Her kan søknader få godkjenning over bordet, forutsatt at de er tilstrekkelig belyst og begrunnet og oversendt Riksantikvaren på forhånd.

Det er eiendomsforvalter eller prosjektleder som utarbeider forslag til dispensasjonssøknad i samråd med Statsbyggs kulturminneressurser, som også kan være en diskusjonspartner for løsningsforslag, gi søknaden en anbefaling og bistå i videre prosess. Statsbygg skal stå som den formelle søker, også der det er innleid ekstern prosjektleder/arkitekt.

Se *Søknadens innhold* under.

c. Tiltak verneklasse 2

Bygninger og anlegg i verneklasse 2 skal, frem til landsverneplan er endelig vedtatt, underlegges samme prinsipp for saksbehandling som anlegg i verneklasse 1 – som over.

Statsbygg utarbeider egne rutiner for håndtering av anlegg i verneklasse 2. De til enhver tid gjeldende prosedyrer skal da følges.

Søke om dispensasjon eller tillatelse

Konsekvensene av påtenkte tiltak må vurderes opp mot verneverdiene, valgte løsninger må begrunnes og beskrives. Relevante fotografier og tegninger kan erstatte mange ord.

Søknadens innhold:

- **Identifisering** av bygning eller utomhusareal: G.nr/b.nr., kompleksnavn og –nummer, byggnavn og –nummer og sted.
- Beskrivelse av **behovet** for å gjennomføre tiltaket (f.eks. «trenger ventilasjon»). Beskrivelse av hva ved tiltaket utløser behov for søknad (f.eks. «at tiltaket er mer enn ordinært vedlikehold» og «omfatter vernet bygning eller areal»). Nærmere avklaring av hvorvidt tiltaket er søknadspliktig eller ikke.
- Gjengi **vernestatus og kort historikk** slik det fremgår av forvaltningsplanens kapittel 3 (vernestatus) og 4 (historikk).
- **Forslag til tiltak:**
  - Presentasjon av tiltaket
  - Relevante kulturminnekonsekvenser som f.eks. inngrep i/endringer av det som er vernet («trenger å erstatte vindu med en rist for ventilasjon»)
  - Beskrivelse av hvilke alternativer som har vært vurdert.
  - Begrunnelse for valgt løsning.
- Tegninger før og etter tiltak, kart, foto

Andre typer vern - Hvem sendes søknaden til?

Anlegg i Statsbyggs eie kan ha ulike vernestatus. I tillegg til verneklasse 1 og 2 som nevnt over, har vi følgende mulige vern – med respektive mottagere av dispensasjons-søknad:

- **Regulert til bevaring gjennom Plan- og bygningsloven:** Kommunen behandler søknaden.
- **Gul liste/kommunal kulturminneplan:** Kommunen behandler søknaden.
- **Både fredet og regulert samtidig:** Riksantikvaren behandler søknaden først, og deretter sendes søknaden videre til kommunene sammen med Riksantikvarens anbefaling.
- **Ved kulturminner i grunnen/arkeologiske forhold:** Fylkeskommunen behandler søknaden.

Søknad om (bygge-)tillatelse etter plan- og bygningsloven

Kommunen behandler slike søknader, og det er kommunen selv som sørger for at saker videresendes til rett kommunal instans der tiltaket berører kulturminneverdier. For byggesaker i regi av Statsbygg vil kommunens kulturminnemyndighet normalt kreve dokumentasjon på at tiltaket er avklart med Riksantikvaren, f.eks. ved dispensasjon fra kulturminneloven. Uten slik dokumentasjon vil byggesøknaden ikke kunne behandles. Informasjonsark om Oslo Byantikvares rolle i byggesaker er nyttig lesing: www.byantikvaren.oslo.kommune.no

Kulturminnehensyn i plansaker

Som hjemmelshaver vil Statsbygg, ofte eiendomsforvaltningen, motta planforslag til høring som berører egen eller tilgrensende eiendom. Eiendomsforvalter må da snarest mulig ta rede på om planforslaget kan virke inn på kulturminneverdiene. Videre må eiendomsforvalter i en høringsuttalelse skrive at det må tas hensyn til kulturminneverdiene i den videre planleggingen. Dersom planforslagets virkninger for kulturminneverdiene ikke er entydig beskrevet, kan Statsbyggs kulturminnefaglig kompetanse kontaktes.

Dialog med leietaker om kulturminneverdiene

Også bruker har ansvar for å ivareta verneverdiene i anleggene. Kongelig resolusjon 01.09.06 stadfester at sektorene har et selvstendig ansvar for å ta vare på kulturminneverdier, dvs. at leietaker og deres departement har et slikt ansvar sammen med Statsbyggs eiendomsforvaltning.

Det er viktig å avklare hvilke områder vernet kan få praktiske konsekvenser for (f.eks. sårbare interiører og/eller grøntområder), og ha en dialog med leietaker om hva som krever hensynsfull bruk og om nødvendigheten av tidlige avklaringer ved ønsker om endringstiltak mm. Statsbygg kan bistå leietaker/bruker med kulturminnevurderinger også i de sakene der leietaker har et selvstendig ansvar ihht leiekontrakt.

Ved bestilling av arbeider/kontrahering

Arbeider som skal settes bort til eksterne aktører må beskrives grundig, slik at de blir riktig utført i forhold til vernet. Det er vesentlig å formidle vernestatus, eventuelle krav til erfaring/spisskompetanse hos utførende, og Statsbyggs krav til fremgangsmåte og til endelig resultat. Statsbyggs kulturminnekompetanse kan være rådgiver og diskusjonspartner i denne prosessen, i god tid før anbudsinvitasjon skal sendes ut.

Enkle råd og prinsipper

De viktigste prinsippene for godt bygningsvern, både ved vedlikehold, reparasjoner og ved ombygging finnes i Statsbyggs *Vær varsom!*-plakater.

<http://www.statsbygg.no/FilSystem/files/kulturminnevern/GodtByggevevttPlakater.pdf>

Her får du hjelp

Ved alle spørsmål som knytter seg til tiltak og verneverdier kan Statsbyggs faglige ressurscenter, Seksjon for arkitektur og kulturminne kontaktes, e-post: kulturminne@statsbygg.no

Kilder

Figenbaum, Peder og Jon Skeie 2011: Kunnskapens byggverk. Oslo Kunnskapsdepartementet og Statsbygg.

Informasjon om eiendommen av driftssjef Roland Varjola på Samisk vgs

Kongelig resolusjon 2006

Landsverneplan for Kunnskapssektoren.

Registreringer utført av Høyer Finseth AS for Statsbyggs forvaltningsplanprosjekt september 2013. (dRofus og SESAM)

SKE-basen

